EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2020 09 30
COM(2020) 603 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Struktūrinių reformų rėmimo programos laikotarpio vidurio vertinimas

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Struktūrinių reformų rėmimo programos laikotarpio vidurio vertinimas

ĮŽANGA

Be augimą skatinančių reformų ekonomika neauga ir traukiasi. Įgyvendinant gerai parengtas reformas didėja našumas, spartėja konvergencija, stiprėja ekonomikos atsparumas ir gerėja viešųjų paslaugų, kaip antai teisingumo, sveikatos priežiūros ir švietimo, teikimas. **Struktūrinių reformų rėmimo programa** (toliau – SRRP), suteikdama nacionalinėms valdžios institucijoms reikalingų žinių, padeda ES valstybėms narėms parengti ir įgyvendinti augimą skatinančias reformas. Tokia parama gali būti, pavyzdžiui, strateginės ir teisinės rekomendacijos, tyrimai, mokymas ir specialistų apsilankymai vietoje. Paramą gali teikti tarptautinės organizacijos, viešosios įstaigos, konsultacinės įmonės arba pačios Europos Komisijos darbuotojai. Programą, kurios **biudžetas 2017–2020 m. yra 222,8 mln. EUR**, valdo Struktūrinių reformų rėmimo generalinis direktoratas (Reformų GD).

Vadovaujantis SRRP reglamentu,[1] reikia atlikti programos **laikotarpio vidurio vertinimą**. Vertinimo tikslas – ištirti, kaip įgyvendinant SRRP iki šiol sekėsi siekti rezultatų pagal penkis vertinimo kriterijus (aktualumo, veiksmingumo, efektyvumo, derėjimo ir ES pridėtinės vertės) ir padaryti išvadas, kad ateityje būtų galima imtis patobulinimų. Šioje ataskaitoje Komisijos darbuotojai pateikia išvadas ir jas aptaria.

METODAS

Laikotarpio vidurio vertinimas apėmė programos 2017 ir 2018 metų biudžeto ciklus, 2016 m. parengiamuosius veiksmus[2] ir projektus, kurie buvo finansuoti 2018 m. Graikijai ir Bulgarijai savanoriškai pervedus papildomų išteklių[3] į SRRP biudžetą. Šiuo tikslu vertinimo tyrimą atliko nepriklausomas išorės rangovas[4]. Tyrimas pradėtas 2018 m. lapkritį ir truko 12 mėnesių. **Iš viso atliekant vertinimą išnagrinėta virš 300 techninės paramos projektų 24**

[1] Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/825 (OL L 129, 2017 5 19, p. 1–16) su pakeitimais, padarytais Reglamentu (ES) 2018/1671 (OL L 284, 2018 11 12, p. 3–5), 16 straipsnis.

[2] Europos Komisija (2017), priedas prie 2017 m. sausio 26 d. Komisijos sprendimo, kuriuo iš dalies keičiamas Komisijos sprendimas C (2016) 4011 dėl finansavimo sprendimo, susijusio su parengiamaisiais veiksmais „Gebėjimų ir institucijų stiprinimas remiant ekonominių reformų įgyvendinimą“, C (2017) 304 *final*, Briuselis.

[3] SRRP reglamento 11 straipsnyje nurodomi savanoriški įnašai, kuriuos valstybė narė gali perkelti iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų į SRRP ir naudoti tik toje valstybėje narėje.

[4] *Ernst & Young*, „2017–2020 m. Struktūrinių reformų rėmimo programos (SRRP) laikotarpio vidurio vertinimas“ (2020 m.), žr. https://data.europa.eu/doi/10.2887/656262. Santraukos pateiktos https://data.europa.eu/doi/10.2887/584399 (anglų k.), https://data.europa.eu/doi/10.2887/244815 (prancūzų k.), ir https://data.europa.eu/doi/10.2887/530192 (vokiečių k.).

valstybėse narėse; taikyti įvairūs duomenų rinkimo metodai. Tai dokumentų tyrimas, Komisijos vidaus IT sistemos, kuria SRRP valdymo tikslais naudojasi Reformų GD, duomenų analizė, tiksliniai pokalbiai su suinteresuotaisiais subjektais, tikslinės konsultacijos internetu ir atvejų tyrimai. Be to, Komisija surengė viešas konsultacijas, kad išsiaiškintų plačiosios visuomenės, įmonių, prekybos asociacijų ir interesų grupių nuomonę.

Komisija mano, kad surinktų duomenų kokybė yra pakankama. Pagrindinė problema, dėl kurios galėtų nukentėti išvadų pagrįstumas, buvo tai, kad SRRP buvo sukurta labai neseniai ir atliekant vertinimą daug techninės paramos projektų dar nebuvo baigti. Todėl šioje ataskaitoje pateikiamos tik pirminės išvados ir įgytas suvokimas, kurie gali kisti toliau įgyvendinant programą.

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

2017 ir 2018 m. SRRP biudžetas siekė 53 mln. EUR[5]**.** Per 2017 m. biudžeto ciklą iš 271 pateiktos paraiškos finansavimui gauti buvo atrinktos 159 paraiškos iš 16 valstybių narių. Per 2018 m. biudžeto ciklą iš 444 pateiktų paraiškų finansavimui gauti buvo atrinktos 146 paraiškos iš 24 valstybių narių. Per abu biudžeto ciklus **daugiau nei pusė atrinktų paraiškų techninei paramai gauti buvo susijusios su uždavinių, nustatytų atsižvelgiant į ekonomikos valdymo procesus, įgyvendinimu**, visų pirma su Europos semestro konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų įgyvendinimu.

Iš visų 2017 ir 2018 m. biudžeto ciklų vertintų projektų daugiau nei pusė buvo įgyvendinami septyniose valstybėse narėse (Rumunijoje, Kroatijoje, Maltoje, Kipre, Lietuvoje, Slovėnijoje ir Lenkijoje). 2017 ir 2018 m. vertintiems projektams patvirtintas biudžetas buvo skirtas ekonomikos augimui ir verslo aplinkai (13,5 mln. EUR), darbo rinkai, švietimo, sveikatos priežiūros ir socialinėms paslaugoms (11,4 mln. EUR), pajamų administravimui ir viešųjų finansų valdymui (9,1 mln. EUR), finansų sektoriui ir galimybėms gauti finansavimą (7 mln. EUR), taip pat valdymui ir viešajam administravimui (6,8 mln. EUR). Įgyvendinant šiuos vertintus projektus labiausiai prisidėjo trijų tipų techninės paramos teikėjai: tarptautinės organizacijos (37 proc.), privačios įmonės (22 proc.) ir valdžios įstaigos (8 proc.). **Laikotarpio vidurio vertinimo metu buvo baigti įgyvendinti 22 proc. projektų.**

PAGRINDINĖS IŠVADOS

Kalbant apie SRRP **aktualumą**, iš vertinimo išvadų matyti, kad SRRP iš esmės atsižvelgiama į valstybių narių poreikius. Anot suinteresuotųjų subjektų, su kuriais konsultuotasi, SRRP yra tinkama techninės paramos teikimo priemonė valstybėms narėms, siekiančioms parengti ir įgyvendinti augimą skatinančias reformas. Programa vertinama kaip svarbi priemonė siekiant gerinti valstybių narių pajėgumus nustatyti veiksmingesnius procesus ir metodus. Be to, valstybės narės ypač vertina didelį lankstumą, Komisijos administruojamų sutarčių sudarymo ir įgyvendinimo procedūrų paprastumą ir bendro finansavimo reikalavimų nebuvimą. Taip pat

[5] 2017 m. SRRP biudžetas – 22,5 mln. EUR, 2018 m. – 30,5 mln. EUR.

iš išvadų matyti, kad būtina toliau teikti techninę paramą reformoms vykdyti. Tai rodo ir ilgainiui vis didėjantis valstybių narių susidomėjimas galimybėmis gauti techninę paramą.

Dėl SRRP **veiksmingumo**, išvadose teigiama, kad pagal SRRP finansuojami projektai iš esmės yra gerai parengti ir juos įgyvendinant atsižvelgiama į konkrečius paramos gavėjų institucijų, kurios prašė paramos, poreikius ir padėtį. Taip pat atsižvelgiama į atitinkamą socialinį ir ekonominį poveikį, parengtus veiksmus dažnai yra įmanoma įgyvendinti, o terminai yra realistiški. Be to, išvados rodo, kad padaryta nemaža pažanga siekiant SRRP išsikeltų tikslų. Tikėtina, kad daugumos techninės paramos projektų rezultatai bus arba jau yra pasiekti. Iš duomenų matyti, kad didelės kliūtys rezultatams pasiekti yra institucijų paramos gavėjų politinės struktūros pasikeitimai ir nepakankamas suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimas. Išsamus programos poveikio vertinimas bus atliktas vėlesniame etape.

Vertinimo išvados rodo, kad SRRP valdoma **efektyviai**. Dabartinė Komisijos vidaus IT sistema yra iš esmės tinkama stebėsenos priemonė, nors atliekant vertinimą ją visgi reikėjo kiek patobulinti. Be to, visi Komisijos padaliniai, su kuriais konsultuotasi, nurodė, kad bendradarbiavimas su Reformų GD vyko efektyviai. Dėl išlaidų efektyvumo išvadose teigiama, kad pasiekti rezultatai yra proporcingi skirtam biudžetui. Atsižvelgiant į analizės ribotumą, galima daryti išvadą, kad SRRP finansuoti veiksmai yra ekonomiškai efektyvūs. Galiausiai, turimais duomenimis, programos panaudojimo lygis atitinka dviejų metų trukmės SRRP projekto ciklą. Taigi daroma išvada, kad SRRP yra veiksminga laiko ir biudžeto vykdymo atžvilgiais. Tuo pačiu daroma išvada, kad reikėtų peržiūrėti bendruosius techninės paramos stebėsenos standartus nacionaliniu lygmeniu. Be to, reikėtų atkreipti dėmesį į tam tikrą nedidelę sutarčių sudarymo procedūrų vėlavimo riziką.

Kalbant apie programos **derėjimą**, analizė rodo, kad skirtingi SRRP intervencinių veiksmų loginio pagrindo komponentai yra logiškai susiję tarpusavyje. Programa taip pat yra gerai integruota į ekonominės politikos koordinavimui skirtą Komisijos Europos semestro sistemą. Duomenys rodo, kad Reformų GD sukūrė tinkamą techninės paramos koordinavimo mechanizmą. Šis koordinavimo mechanizmas padeda laiku nustatyti galimą sinergiją ir išvengti dvigubo veiklos, kuri jau finansuojama iš kitų ES fondų ir programų, finansavimo. Konsultacijos su kitais Komisijos padaliniais patvirtina, kad SRRP ir kitos programos iš esmės papildo vienos kitas. Tačiau keli Komisijos generaliniai direktoratai taip pat pažymėjo, kad dėl to, jog SRRP parama nėra suderinta su jų programavimo laikotarpiu, kyla nesklandumų, susijusių su kitomis ES programomis, kurias įgyvendinant siekiama panašių tikslų. Iš išvadų taip pat matyti, kad valstybėms narėms reikės didesnių pajėgumų išsamesnėms patikroms atlikti, siekiant nustatyti dvigubo finansavimo atvejus.

Galiausiai, vertinime pabrėžiama aiški programos teikiama **ES pridėtinė vertė**. Pagal SRRP teikiama techninė parama siekiama spręsti tuos reformų uždavinius, kurių valstybės narės negali išspręsti nacionaliniu lygiu ir dėl pajėgumų ar žinių stokos joms reikalinga ES lygmens parama. Be to, techninės paramos projektai labai dažnai tampa platforma valstybėms narėms dalytis gerąja patirtimi ir įgytomis žiniomis. Tai – pagrindiniai su SRRP siejami lūkesčiai dėl ES pridėtinės vertės. Vis dėlto galima būtų gerinti paramos gavėjų institucijų skirtingose

valstybėse narėse keitimąsi informacija, siekiant kuo geriau išnaudoti sinergiją ir dalytis sprendimais.

IŠVADA

Komisija mano, kad laikotarpio vidurio išvados yra pakankamos ir proporcingos programos įgyvendinimo etapui. Remdamasi laikotarpio vidurio vertinimo rezultatais, **Komisija mano, kad įgyvendinant Struktūrinių reformų rėmimo programą daroma pažanga siekiant išsikeltų tikslų ir ji turi potencialo plėstis.** Ketinama tinkamai atsižvelgti į įgytas žinias, kurios aptartos pirmiau. Tuo pačiu Komisija pripažįsta, kad šiuo metu negalima daryti galutinių išvadų dėl programos veiksmingumo, nes laikotarpio vidurio vertinimas vyko ankstyvame programos įgyvendinimo etape. Pirmiausia Komisija įvertins programos poveikį atlikdama *ex post* vertinimą.